

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **P. B.**

oskarżonego o czyny z 62 § 2 k.k.s. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 4 lutego 2025 r.,

wniosku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie

zawartego w postanowieniu z dnia 22 stycznia 2025 r., sygn. akt III K 68/23,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości,

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. *a contrario*

p o s t a n o w i ł:

nie uwzględnić wniosku i odmówić przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie postanowieniem z dnia 22 stycznia 2025 r. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy dotyczącej oskarżonego P. B. , sygn. akt III K 68/23, innemu sądowi równorzędnemu – Sądowi Rejonowemu w Kole, z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości (k. 1345). Uzasadniając swoje stanowisko wskazał na pracochłonność czynności koniecznych do podjęcia w sprawie, a także siedmiokrotnie wyższą wartość średniego referatu w porównaniu do Sądu

Rejonowego w Kole, z którego przekazano sprawę w trybie art. 36 k.p.k., a który to sąd umiejscowiony jest w centralnej Polsce i z dobrym dojazdem dla ewentualnie wzywanych świadków. Tym samym uwzględnienie wniosku w jego ocenie przyczyni się do zachowania gwarancji rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, bez ryzyka przedawnienia karalności jednego z czynów, który upływa w dniu 7 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności podkreślić należy, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego uprzednia decyzja o zmianie właściwości miejscowej sądu w trybie art. 36 k.p.k. nie stoi na przeszkodzie wydaniu rozstrzygnięcia na podstawie art. 37 k.p.k. Sędem „właściwym” w rozumieniu art. 37 k.p.k. jest bowiem również sąd, który uzyskał właściwość miejscową w wyniku uprzedniej delegacji opartej na przepisie art. 36 k.p.k. (zob. postanowienie SN z dnia 24 czerwca 2010 r., II KO 36/10; postanowienie SN z dnia 26 września 2011 r., II KO 63/11; postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2021 r., II KO 113/21; postanowienie SN z dnia 11 stycznia 2023 r., II KO 107/22). Nie budzi zatem wątpliwości, że Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ w Warszawie, któremu wcześniej przekazano do rozpoznania sprawę oskarżonego P. B. z uwagi na ekonomikę procesową, był uprawniony do wystąpienia z przedmiotową inicjatywą.

Przechodząc do oceny merytorycznej samego wniosku godzi się przypomnieć, że przepis art. 37 k.p.k. pozwalający na odstępstwo od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ze względu na swój wyjątkowy charakter, musi być interpretowany restrykcyjnie. Jego nadmierne wykorzystywanie może w praktyce prowadzić do skutku odwrotnego od zamierzonego, tj. osłabienia poczucia zaufania społeczeństwa do bezstronności sądów i ich niezależności od innych władz. Stąd też jego zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy, związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości. Do tego rodzaju okoliczności należą sytuacje, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania danej sprawy w sposób w pełni

obiektywny i w rozsądnym terminie przez sąd właściwy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2011 r., IV KO 106/11; postanowienie SN z dnia 7 czerwca 2018 r., V KO 39/2018; postanowienie SN z dnia 14 marca 2018 r., IV KO 14/2018). Obowiązek wykazania tych okoliczności spoczywa na wnioskującym.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że argumenty, na które w treści postanowienia powołuje się sąd *meriti* w żadnej mierze nie przemawiają za zastosowaniem instytucji określonej w art. 37 § 1 k.p.k. Po pierwsze, niniejsza sprawa nie odbiega znacząco stopniem jej faktycznej i prawnej złożoności od analogicznych spraw karnoskarbowych trafiających do sądów rejonowych. Po drugie, o ile Sąd Najwyższy dostrzega problem obciążenia sądów warszawskich, to jednak instytucja przewidziana w art. 37 k.p.k., jako wyjątkowa, nie może stanowić i nie służy do rozwiązania problemów natury organizacyjnej. Po trzecie, Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Północ podejmując w dniu 21 stycznia 2025 r. decyzję o oddaleniu wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego o przesłuchanie w charakterze świadków 58 osób musiał zapoznać się z materiałem dowodowym zgromadzonym w aktach, co zresztą potwierdza treść uzasadnienia wydanego postanowienia. Nic zatem nie stoi na przeszkodzie, aby niezwłocznie przystąpił do rozpoznania przedmiotowej sprawy. Co więcej, analiza akt sprawy wskazuje, że po oddaleniu wskazanego wyżej wniosku dowodowego w pełni prawdopodobne jest zakończenie postępowania na dwóch, góra trzech terminach. Oskarżyciel wniósł wyłącznie o przesłuchanie oskarżonego oraz przeprowadzenie dowodów z dokumentów. Z kolei ewentualne przesłuchanie kolejnych 9 osób wskazanych przez obrońcę oskarżonego, mających możliwość skorzystania choćby z transportu kolejowego również nie powinno nastręczać trudności. Tym bardziej, że istnieje również możliwość skorzystania z trybu przesłuchania świadka na odległość (art. 396 k.p.k.). W tej sytuacji powoływanie się przez wnioskującego na zagrożenie dla gwarancji rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki, w tym zbliżającym się terminem przedawnienia karalności jednego z zarzucanych czynów, co nastąpi 7 kwietnia 2026 r., *de facto* podważa autorytet wymiaru sprawiedliwości, jako że wprost wskazuje, że w określonych sądach nie sposób rozpoznać sprawy z tak zgromadzonym materiałem dowodowym w okresie ponad jednego roku. Po czwarte wreszcie, jak słusznie

wskazuje się w judykaturze, do zadań Sądu Najwyższego nie należy weryfikowanie prawidłowości rozstrzygnięć sądowych podejmowanych na podstawie art. 36 k.p.k., a tym bardziej ich korygowanie przy wykorzystaniu instytucji opisanej w art. 37 k.p.k. (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 20 grudnia 2023 r., IV KO 110/23). Jakkolwiek sąd wnioskujący wprost nie wyraził takiego oczekiwania, to treść rozważanego postanowienia w znacznej mierze deklaracji tej przeczy.

Podsumowując, okoliczności wskazane przez sąd występujący z przedmiotową inicjatywą nie uzasadniają zastosowania ekstraordynaryjnej instytucji określonej w art. 37 § 1 k.p.k.

Z tych też względów orzeczono jak w sentencji.

[J.J.]

[t.n]